

Disputatio medica inauguralis de palpitatione cordis ... / subjicit Johannes Christophorus Ayrerus à Rossthal ... Ad diem 10. Maji, A. M DC LXXIIX.

Contributors

Ayrer, Johann Christoph, active 1677-1678.
Universität Altdorf.

Publication/Creation

Altdorffii : Literis Henrici Meyeri, [1678]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/f5wqntp8>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
PALPITATIONE
CORDIS,

Quam
FAVENTE SUMMO NUMINE,
Authoritate & Decreto
NOBILISSIMÆ ET GRATIOSISSIMÆ
FACULTATIS MEDICÆ,

IN
INCLVTA NORICORVM VNIVERSITATE
ALTDORFFINA,
Pro Summis in Arte Medica honoribus
ac privilegiis Doctoralibus ritè legitimèq;
capessendis,

*Publica ac placida Philiatorum disquisitioni
subjicit*

IOHANNES CHRISTOPHORVS AYRERVS
à Rosthal/ Onoldo-Francus.

Ad diem 10. Maji, A. M DC LXXIIX.

ALTDORFFI,
Literis HENRICI MEYERI, Univerf. Typographi.

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,
DOMINO
JOHANN
FRIDERICO,
MARCHIONI BRANDEN
BURG. MAGDEBURG. BORUSSORVM
STETINENSIVM, POMERANORVM, CASS
BIORVM, VENEDORVM ET IN SILESIA
CROSNENSIVM AC JEGERN-
DORFENSIVM

DVCI,
BURGGRAVIO NORIMBERG
PRINCIPI HALBERSTADENS.
MINDENS. ET CAMIN.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

Vitam & Felicitatem.!

SERENISSIME AC CELSISSIME
PRINCEPS,

Domine Clementissime

Omnipotentem Corporis
partem, quæ ex naturæ
prescripto fasces sceptraque
tenere debet, Cor ^{της}
^{ψυχῆς} ^{αείθρον}, AVGVSTO
CELSITVDINIS TVÆ

vultui dum subjicio, *Diogenis* sive *Heracleti*
illa acclamantis vox, & *hic DEOS esse*, au-
daciæ meæ veniam pollicetur. Sanè
enim si mirandam Cordis fabricam in-
tueamur, si valvularum positum & vascu-
lorum ostia spectemus, quæ purpureum
modò admittunt modò exprimunt o-
strum, Deum ibidem opificem sapientis-
simum optimum prudentissimumque co-
gnoscemus. Demittes igitur, SERENIS-
SIME PRINCEPS, oculos à sublimiorū
rerum majestate ad Cor, calamo hocce

delineatum, quod licet in salutari vigore
constitutum, nec imperio nec robore
ulli cedat, postquam tamen à diuturnis
morboſi hostis inſultibus vehementiſſi-
mè concuſſum eſt, nunc eheu languet
terroriſque plenas patitur palpitationes
ac non niſi unicū in benigniſſimo **CELSI-
TVDINIS TVÆ** aſpectu refugium no-
vit, quò & ab imminente interitu ſe vin-
dicare, priſcasq; reſumere vires queat
**Nec verò, AVGVSTISSIME PATRIÆ
PATER**, hanc ſubjectiſſimi clientis victi-
mam renues, ſed quam **GLORIOSIS-
SIMÆ MEMORIÆ PRINCEPS SE-
RENISSIMVS PARENS TVVS** quon-
dam Genitori meo Archiatro & Confilia-
rio ſuo exhibuerat clementiam, eandem
etiam mihi nato indulgebis. **DEVS TE
fervet COR PATRIÆ!**

SERENISS. CELSITVD. T.

humillimus Servus

JOH. CHRISTOPH. AYRERV
à Roſthal/ Med. Ddus.

S. S. A. T.

DE

PALPITATIONE CORDIS.

THESIS. I.

Or *ακρίπολις* illa *ευφύλακί* tametsi docente *Philosopho lib. 3. de Part. Animal. cap. 4. & lib. 4. cap. 2.* nullum patiatur vitium grave, molestis tamen subinde, imò periculosis tentatur afflictionibus, quas inter non postremum locum occupat Palpitatio Cordis, ut proin ea dignam mihi visa fuerit præbere tractationem, in Dissertatione hac Inaugurali Medicâ proponendam.

II.

Cùm verò ex receptâ loqvendi consuetudine rectum sit norma obliqui, & clarioris doctrinæ gratiâ naturalis hujus vel illius partis dispositio ac structura priùs exponi soleat, quàm ejusdem vitia præternaturalia, *απαξία*, & aberratio-

nes morbificæ declarentur, eundem quoque ordinem ego hâc vice observaturus, naturalem Cordis constitutionem præmittam, ut exinde facilius de morbificâ hujus inconstantia judicium ferri possit.

III.

Et primùm quidem circâ Etymologiam vocis *Cor* nonnulla præfanda essent, verùm cum id jam egerint viri de re Medicâ summè meriti, ad eosdem curiosum lectorem remitto, interim asserens cum celeberrimo *Thom. Barthol. Anatom. quartum renovat. lib. 2. cap. 6.* Cor à currendo ob motum quibusdam dictum forsan à Græcorum vocabulo κῆρ descendisse.

IV.

Græcis tamen usitatè Cor καρδία appellatur, ubi simul Homonymia apud eosdem occurrens indicanda est, scilicet per καρδία non solum cor ipsum, sed & orificium ventriculi sinistrum sæpè intelligi, doloresque ibi subortos καρδιαλγίας & καρδιωγμῆς secundùm usum loqvendi Medicum nominari.

V.

His αἰς ἐν παράδω prælibatis ad intimiorem cordis declarationem progredior: Hic verò statim
mira-

mirari subit singularem naturæ providentiam, dum viscus hoc fabricâ admirandum, quod animæ arcem *Nobiliss. & Excellentiss. DN. D. MAURICIVS HOFFMANNVS, Sereniss. Electoris & Marchionum Brandenburgensium, ac Reip. Norimb. Archiater felicissimus, Professor Publ. celeberrimus, & Facultatis suæ Senior, Dominus Patronus atq; Præceptor meus filiali observantiâ ætatem colendus, in Disput. de Palpitat. Cordis* insignivit, non solum ambienti Thoracis munimento inclusit, sed & peculiari obduxit velamento membranaceo, ne tam facilè ejus custodia externis pateret injuriis.

VI.

Quemadmodum enim Principes ministrorum custodiâ hostium imminentem vim à se arcent, ita hæc solidarum partium princeps, quod elogium ipsi concedi posse eruditè probat *Nobiliss. Experientiss. & Excellentissimus DN. JACOBVS PANCRATIVS BRVNO, Phil. & Med. Doctör, hujusq; Prof. Publ. Celeberrimus, Gratosissima Facultatis h. t. Decanus Spectatissimus, Dominus Patronus atq; Promotor studiorum meorum æternùm devenerandus, Dogmat. Medic. part. I.*

part. 1. cap. 2. ab externarum injuriarum imminente periculo munienda fuit.

VII.

Velamentum verò illud membranaceum, cujus modò meminimus, Pericardium est, Cordis figuræ ac situi respondens, sed laxiori ambitu illud amplectens, ut spatium perpetuo mobili necessarium suppeditaretur. Arteriis Venisq; pertexitur quam plurimis, & humore contento lymphatico vel cordis à calore sanguinis aliàs duriores fibras blandè emollit, vel ipsum cruoris æstum moderatè attemperat atque coercet.

VIII.

Prætereà Pinguedo ad cordis basin, ubi exortus habetur ac propagatio fibrarum, frequentissimè adnascitur, in tantâ aliquando copiâ adesse visa, ut minùs peritis Anatomicis imposuerit cor defecisse: Hâc decepti aruspices immolante C. Cæsare in tauri opimi extis Cor abfuisse ineptè crediderunt.

IX.

Figura cordis conii similitudinem referens proptereà in basin & apicem distinguitur; ba-
sin

sin Cordis appellamus partem amplio-rem, quam copia insignisq; magnitudo Vasorum Cor ingredientium postulabant; ubi verò fibræ cordis carnosæ spirali flexu contortæ sibi mutuò implicantur, in turbinatum vorticem coeuntes Apicem dictum constituunt.

X.

Substantia Cordis carnosofibrosa manifestè apparet, si sensatæ fidei testimonium consulamus, ut jure merito musculus illa accenferi debeat. Fibrarum verò illarum geminatus ordo est, alter exteriorum, interiorum alter: *Exteriores à sinistro Cordis latere versus dextrum porrectæ ad basin ejus terminantur: interne ductu planè opposito feruntur; emergunt enim undiq; à dextro Cordis latere, unde obliquè versus sinistrum latæ & utrumq; cordis ventriculum complexæ ad basin sinistri lateris assurgunt;* Singulas *Richardus Louverus in Tractatu de Corde cap. 1. p. m. 27. & seq.* eleganter descripsit; mihi verò easdem artificiosè præparatas demonstravit *Nobilis. Experientis. & Excellentis. DN. JOHANNES MAURICIVS HOFFMANN, Phil. & Med. D. hujusq; P.P. meritisimus Doctor Ductorq; meus et atim de venerandus.*

XI.

Exindè clarissimè elucescit, fibras externæ & internæ cordis superficiei contrario prorsus modo ferri, oppositosq; sibi motus perficere, verùm ita, ut dum Cordis parietes in diversa constringunt, utrosq; simul in arctius & angustius spatium contrahant. Id ipsum exemplo vulgaris crumenæ filo duplicato constrictorio præditæ illustrare licet, dum enim alterum filum à manu sinistrâ versus dextram, alterum verò à manu dextrâ versus sinistram ducitur, utrumq; latus crumenæ propius ad se accedit & constringitur.

XII.

Musculis proin accensendum esse Cor paulò antè innui, quæ sententia ne novitate forsan alicui suspecta videatur, in Medicinæ Dictatoris Hippocratis idem asserentis verba *lib. de Corde IV.* Καρδίη μὲν ἐστὶ κάρτεα ἰσχυρὸς ἔ τῷ νεύρω, ἀλλὰ πλείματι σαρκός: *Cor musculus est validè fortis non nervo, sed densitate ac constrictione Carnis:* Sunt quidem nonnulli, qui objiciunt Cor ex musculorum numero eximendum, propterea quod non moveatur liberè: Enimverò ipsimet attendant, quid per π liberè moveri intelligant, non
secus

secus enim ac alii muscoli ab influxu spirituum fibræ cordis ad motum excitantur: sed quòd Cor moveatur perpetuò, non item alii muscoli, hoc naturali ordini & sanguinis dispensandi necessitati summæ imputandum est. Sic nec aliud quoddam illorum argumentum vim habet, dum concludunt, quia Cor extractum diu subsilit seq; movet, ideò musculus definiri nequit? Nulla certè consequentia, cum id fibrarum robori & reliquiis spirituum elasticorum intrà carnes hærentium omninò adscribi debeat.

XIII.

Sed progredior ad Cordis structuram particularem explicandam. Ubi primum Auriculæ occurrunt binæ, dextra altera, altera sinistra, ita à quælicunq; figuræ similitudine, quòd cordi adnatæ sint, sicuti capiti animalis aures, denominatæ: quamvis & ab officio Hauriculæ dici possint, quia Sanguinem quasi hauriunt. Magnitudine dextra sinistram antecedit in adultis; ècontra in foetu & infantibus sinistra dextram. Ambæ circa basin cordi adhærent & nervos ab octavi vel sexti juxta veteres paris furculis, priusquam Cor attingant, sortiuntur, fibrisque carnosissimis robustis gaudent, quò & contractionem &

relaxationem admittere, sanguinemq; ventriculis admetiri queant. Sunt enim veluti diverticula sanguinem ventriculis veluti mensuris admetiendo præcauentia, ne subitâ illius irruptione suffocemus.

XIV.

Auriculis respondent Ventriculi, quorum dexter semicirculari figurâ instar Lunæ crescentis conspicuus capacitatem ampliorem obtinet, quoniam insignem Sanguinis copiam ex Oceano admittere debet; parietes verò ejus tenuiores sunt, quia sanguinem ad vicinos tantùm pulmonas amandare jussus est: Sinister ventriculus rotundam fermè exhibet cavitatem, sed angustiorém dextro, parietes interim ejus columnis carneis quamplurimis munitæ robustiores efformatæ sunt, quò Sanguinem ad diffitas corporis provincias transfundere queant.

XV.

Inter binos istos ventriculos substantia incidit carnosa firmissima Septum cordis intermedium appellari solita, per quod Sanguinem ab uno ventriculo ad alterum, renuente licet sensuum testimonio, transfundi antiquitas credidit.

XVI.

Cœterùm sicut externa cordis facies lævis & æqualis est, propter commodiorem motum; ita interni ejus parietes inæquales maximè sunt, in diversa interstitia scrobiculos & sulcos excavati; fibrisque carneis hinc inde porrectis intertexti; eâ tamen differentiâ admisâ, ut in sinistro ventriculo præ dextro tum profundiores sulci excavati, tum fibræ firmiores habeantur: Sulci verò isti, præterquam quod spiritibus diverticula præbeant, etiam motui locum accommodant, quando ventriculi in ambitum tam arctè contrahuntur.

XVII.

Vasa cordis quod attinet, inter ea primò occurrunt Coronaria dicta, quoniam basin Cordis distributis furculis instar Coronæ cingunt, & Arteria quidem Coronaria sanguinem ad Cordis parenchyma afferens ab Aortâ propagatur, statim ubi illa à sinistro cordis ventriculo enascitur, antequam è Pericardio excidat: Vena verò Coronaria à trunco venæ cavæ prodit, paulò antè illius in ventriculum dextrum ingressum; inservitq; reducendo sanguini ad venæ cavæ truncum, qui antea per arteriam Synonymam affluerat.

XVIII.

Adfunt pariter Nervuli ac Fibrae nerveae à sexto (juxtà Willif. octavo) nervorum pari dimiffi, qui omnes inter Arteriam pulmonalem & Arteriam magnam intercedentes, illas etiam variè amplectuntur & quafi circumligant, dehinc in auriculas varias propagines amandant, tandemq; in cordis substantiâ variè explicantur, & in corde vituli, aut recens nati cujuspiam animalis per totam extimam superficiem manifestius apparent. Legantur de his *Thom. Willif. Anatom. Cerebr. cap. 24. Pharmaceut. Rational. Part. I. Sect. VI. cap. 3. p. m. 338. Richardus Lóuver. Tr. de Corde. cap. 1. Nathan. Highmor. Corpor. human. disqvifit. Anatom. lib. 2. Part. 2. cap. 3.* Nervorum verò prædictorum ufus videtur effe, ut motuum instinctus suggerant, & ad spirituum dispendia refarcienda symbolum suum conferant.

XIX.

Porrò circà basin Cordis ventriculi per ampla vasa accipiunt & dimittunt Sangvinem: Scil. Dexter ventriculus ex auricula dextra per venam cavam magno & patienti ore se in illum exonerantem sangvinem suscipit, mox per Arteriam

teriam pulmonalem, antiqv̄is Venam arteriosam appellatam, ad pulmones eundem demittit. Sinister ventriculus sangvinem ex pulmonibus suscipit per venam Pulmonalem, antiqv̄itus Arteriam venosam dictam, orificio hiantē illum deferentem, eundem pariter mox per Arteriam magnam vel Aortam dimittit.

XX.

Ubi I. id notandum, quod superius jam laudatus *Excellentiss.* DN. D. HOFFMANNVS *Senior* sapius declaravit, quemadmodum in Ventriculo dextro vas importans amplius, exportans minus, ita in sinistro vice versâ importans vas minus & exportans vas amplius existere. II. Vasa prædicta, ut sanguis contentus decentem ordinariūq; cursum servaret, Valvulis munita esse; quæ nihil aliud sunt, quàm expansiones membranaceæ certo quodam positu ac figurâ productæ. Harum tres ad radicem venæ cavæ sitæ & foris intrò spectantes Tricuspidēs ob similitudinem vocatæ Sangvini in Systole Cordis obicem ponunt, ne per eandem, quam venerat, viam regurgitet, sed per arteriam pulmonalem in pulmones abeat; ne autem is expulsus in pulmones reflueret ad dextrum ventriculum, adeò-

adeòq; vanus cordis labor ac irritus conatus esset, valvulæ Arteriæ pulmonalis tres Semicirculares vel sigmoideæ ab intus foràs hiantes impediunt. Eodem modo se res habet in ventriculo sinistro, nam & venæ pulmonalis orificium binis valvulis Mitralibus foris introspectantibus munitur, quos regurgitanti sangvini obstaculo sunt, ne refluat in systole cordis ad pulmones, sed per aortam in universum corpus diffundatur, quæ etiam fini tres Semilunares hujus orificio valvulæ ab intus foras hiantes appositæ sunt, ne ad partes propulsus sangvis per Aortam ad Cor recurrere aut regurgitando irruere possit.

X XI.

Motui verò huic Sangvinis Cordis motus ancillatur: dum hoc in systole tam auriculis propius adductis ad basin, quàm intermedio septo applicatis ventriculis apiceq; versus basin coarctato constringitur, in diastole verò rursus relaxatur, tam secundum auriculas, quàm secundum ventriculos, ita quidem ut Corde se mvente adsint quatuor motus, loco non tempore distincti: nam dum ventriculi constringuntur & dexter sangvinem ad Arteriam pulmonalem, sinister ad Aortam expellit: simul auriculæ

culæ relaxantur, novamq; sangvinis portionem è venis admittunt, dextra quidem è cavâ, sinistra è pulmonali vena: quæ omnia egregiè declaravit & solidissimè probavit *Excellentiss. DN. D. HOFFMANNVS Senior, in Disput. de Motu Cordis & Cerebri, & Prudent. Med. Disput. IV.*

XXII.

Motu igitur Cordis viso, nunc quomodo perficiatur iste, inquirendum restat: Cùm Cor sit musculus, nullum est dubium, fibras ejus carneas motrices esse, dum illæ à spirituum tam advenientium, quàm intus hospitantium turgescentiâ repletæ in latitudine distenduntur, simulq; abbreviantur, quam abbreviationem necessariò vel auricularum vel ventriculorum coarctatio, tum apicis cordis elevatio & sangvinis protrusio sequuntur. Dixi, spiritus tam advenientes quàm intus hospitantes ad motum Cordis concurrere, ubi per priores spirituum animalium copias instinctum ad motum deferentes, per posteriores sangvinis spirituosæ particulas residuas intrâ fibras carnosas hærentes in-
nuo. Et hæc de statu Cordis naturali fatis dicta sunt.

XXIII.

Quibus præmissis nunc præternaturalis Cordis status in ejus Palpitatione speciatim considerandus erit. Græcis molestus ille affectus *πάλμος τῆς καρδίας* dicitur, ἀπό τῆ πάλλειν vel πάλλεισται, quod est titubare, subsaltare, palpitare.

XXIV.

Definitio autem Palpitationem Cordis, quod sit motus præternaturalis Cordis depravatus, proveniens à sanguine vaporoso, eoque vel calidiori & bilioso, vel frigidiori & pituitoso, vel fibris spasmodicè contractis, utrisque naturalem Cordis systolen impediens.

XXV.

Ex allata definitione primò morbi propositi subjectum elucescit, quod est Cor, quatenus est pars Organica, ratione Cavitationum seu Ventriculorum, quorum motus causis posthac explicandis depravatur. Proin palpitatio Cordis inter symptomata primæ classis referri debet, est enim actio læsa depravata vitalis, docente suprâ laudato *Excellentissimo* DN. D. BRVNONE *Dogmat. Medic. pag. 277.* Morbus verò adest Intemperiei cum materiâ, veletiam ratione fibrarum solutio continui fiens.

XXVI. Cau-

XXVI.

Causas quod attinet nunc indagandas, hæc distinguuntur in immediatam seu proximam, & mediatas, sive remotiores. Ut igitur methodicè in hisce progrediamur, Causa proxima primò proponenda, quæ primariò mali author æstimari debet: Nulla autem alia certior haberi potest, quam Sanguis vaporosus ventriculorum fibras ita dilatans & distendens, ut illæ non possint perfectam absolvere systolen, & se ab infarctu illo liberare, sed per iteratas palpitationes sanguinem exprimere cogantur: Quamvis & in quibusdam casibus causæ proximæ rationem obtineat succus nervosus fibras nerveas, arteriarum è corde egredientium canales cingentes, irritando, vellicando, ut hæc constringantur, quò minus sanguis Cordis imperium subsequi & in motu liberè pergere possit, sed cum impetu quodam exilire cogatur, totamq; Cordis compagem valdè concutiat. Willis. tertiam addit causam, nempe obstructionem ventriculorum Cordis aut Vasorum pulmonalium arteriosorum à cruore intrà ista concreto, ut ventriculi se non perfectè constringant, sanguisq; egressurus è corde spatium in pulmonibus non

inveniens, Vasa Cordis cum violentiâ distenden-
do Cor ipsum qvatiat.

XXVII.

Causâ proximâ declaratâ Antecedentes ex-
ponendæ veniunt: Hæ verò sunt sangvis & hu-
mores in corpore crassi pituitosi, lenti, viscidi, va-
poribus commodam præbentes materiam, cru-
ditatum & obstructionum variarum foecundæ
matres: Hinc est, quod virgines chlorosi laboran-
tes, viri cachectici, itemq; mulieres hoc ma-
lum sæpius experiantur. Econtrà aliq̄vando
sangvis bile sale volatili turgente abundans cali-
dior, rarefactus in corde, vaporosam induit na-
turam. Succus deniq; nervosus acrior vitrio-
laceus nervos ad contractionem spasmodicam
invitans causæ antecedentis rationem habet,
ubi fibræ nerveæ sangvinis per arterias motum
impediendo, modo in *Thef. antecedente* dicto,
peccant.

XXIX.

Causis antecedentibus succedunt Procatar-
cticæ, latentem corporis dispositionem in actum
producentes. Inter illas autem i. se offert Aër,
qvi flammam nostram variè alterare potest; Si
primò vel caliditate, vel frigiditate, vel siccitate,
vel

vel humiditate excefferit, nam fanguinem no-
 ſtrum inflammabit, refrigerabit, denſabit, in-
 craſſabit, atq; flatulentum reddet. Dein ſi im-
 puritate peccaverit uti, maximè tempore au-
 tumnali, nam illæ impuritates inſpiratæ fan-
 gvini communicantur, communicatæ in locis
 deſtinatis non facilè ſequeſtrantur, hinc fan-
 gvinem occupantes fluxum ejus impediunt,
 hacq; ratione Cordis Ventriculos afficiunt.

XXIX.

Cibum quoq; calculum ſuum addere nul-
 lus hujus rei gnarus inficias ibit. Siqvidem hic
 morbus maximè ab humoribus vaporofis pro-
 ficifcitur. Si igitur cibi fuerint vaporofi flatu-
 lenti, maximè materiam peccantem augebunt,
 & ſic reddent chylum vaporofum, ex chylo
 verò vaporofò ſanguis vaporofus orietur, & ex
 hoc ſanguine vaporofò morbus promanabit.

XXX.

In Potu nocent aquæ vitioſæ ſtagnantes,
 flatulentæ, graves, & quæ ex fontibus in locis
 abſtruſis radiisq; ſolaribus inaccessis ſcaturiunt,
 ſive eæ bibantur, ſive ad ciborum cocturam
 uſurpentur. Similiter & vina multo ſulphure
 corrupta, ut & cereviſia tenuis, turbida, flatu-

lenta ex aquis stagnantibus cocta, pauco lupulo condita, flatulentiam enim auget & vitiosum sanguinem procreat.

XXXI.

Somnus si modum excefferit, malus. Nam si immoderatus fuerit, flatulentos in corpore auget vapores, dum flammam vitalem languidam reddit, & hinc etiam nimis imbecillum, quò minus molestos illos vapores à suo pabulo amovere possit, sed. sanguini communicatos etiam cordi offerat.

XXXII.

Intemperatæ Vigiliæ & lucubrationes, fermenti calorem à ciborum coctione avocando fermentationem impediunt, & sic cibi assumpti vaporosi fiunt nec coquuntur, sed hisce portionibus vaporosis & vitiosis adhuc abundantes sanguini commiscentur & hujus mali auctores fiunt.

XXXIII.

Exercitia nimia præsertim post cibum statim instituta eodem modo peccant, dum naturam in coquendis assumptis allaborantem impediunt, sicq; portiones vaporosas segregandas chylo admixtas sinunt, inq; venas rapiunt, raptas sanguini

ni communicant, communicatis cor implent, calorem insuper minuunt ac vires corporis debilitant.

XXXIV.

Per nimiam Quietem & vitam sedentariam vitiosi vapores per cutis poros & alibi non ejecti cumulantur, & cordi cum sanguine communicatæ stagnant, sicq; in idem desæviunt, calor quoq; nativus labefactatur per accumulatiōnem humorum vaporosorum. Dum igitur modum excedit, corpus iis portionibus, quæ excerni debuissent, implet, calorem connatum obtundit, vapores auget, ac in culpa est, quòd sanguis non debitò modò actuetur, quoniam chylus non rectè elaboratur, sed potius indigestus manet.

XXXV.

Excreta & retenta haud rarò hoc malum fabricant. Peccat autem hîc vitium Excernendi retenti, quò pertinent inter alia menstruorum interceptio & hæmorrhoides intermittentes. Idem fit, quando vapores illi vitiosi frigidi sive calidi nec per Emunctorium universale, nec per vesicam nec per alvum abscedunt, sed retinentur, & retentæ massam sanguineam variis impuritatibus

bus inquinant ac corrumpunt; Impuritatibus istis verò frequentissimè anſam præbet fermentum ventriculi, quod assumpta concoquere vaporesq; illos per intestina crassa fecernendos separare haud sufficiens est, propter defectum caloris, qui absumitur, si exercitia atq; vigiliæ cum lubricationibus modum exceſſerint, quod in theſibus præcedentibus pertractavi, abundeq; declaravi, quomodo etiam reliquæ res nonnaturales huc morbificum ſymbolum ſuum conferant.

XXXVI.

Cum hiſce ſi non majora, certè tamen paria faciunt Animi Pathemata vehementiora, ut ſubita conſternatio, curæ mordaces, mœror longus, metus nimius, gaudium inſperatum, quæ calorem partim nimium augendo, partim ſpiritus à coctione avocando, partim partes nobiliores portionibus vaporosis replendo, uberem huic malo ſufficiunt materiam. Veneris quoq; nimia veneratio multum ſanguinis animati auferens hoc malum auget. Quin imò apud varios Authores legere quoq; eſt, quod nonnullis in ipſo actu venereo malum iſtud ſtatim ſupervenerit, ipſos adeò anxerit, ut niſi ſubitò deſtitiffent, ſuffocati fuiſſent.

XXXVII.

XXXVII.

Differentias hujus morbi quod concernit, ex
 unt variæ, si nimirum vel genus morbificum,
 vel causas peccantes, vel subjectas partes con-
 sideremus. I. Respectu generis alia est exquisi-
 ta, alia spuria; de ultimâ verò hic loci nobis non
 sermo est, nec de Tremore cordis, qui & alias
 causas agnoscit, ideò etiam in præsentiarum de
 illo plura dicere super sedemus. II. Ratione Cau-
 sarum peccantium, causæ verò peccantes variæ
 sunt: Vel enim culpa ascribenda est assumptis ad
 Sangvinem vaporosum generandum aptis, vel
 in culpa erit vitium excernendi retenti, ubi
 primas partes obtinet in mulieribus suppressio
 mensium, ibi enim Sanguis ille Vaporosus in
 partibus Corporis retinetur, & sic Cordi offer-
 tur, qui tamen maximè excernendus fuisset.
 Vel nimius motus corporis peccabit vel animi
 pathemata, præsertim metus, quem interdum
 melancholici mali causam fuisse & sæpiùs palpi-
 tationem cordis excitasse variæ Authorum ob-
 servationes testantur. Ex suprâ dictis plura pa-
 tent, superius enim ubi enumerationem causa-
 rum pertractavimus, distinctius de hisce egimus.

II. Ratione partis læsæ alia est per *ιδιωματική*, quæ

D

affli-

affligit causâ morbificâ in corde ipso originem suam trahente, aut ibidem infixâ. Alia per *συμμιξίαν*, quando nimirum Cor per Consensum afficitur, hoc fit, si sanguis vaporosus ex aliis corporis partibus, ut Capite, Liene, Epate, Utero Pulmonibus per venas ad Cor recurrat, hoc enim omnem Sanguinem ex decreto circulationis ad se rursus recipit.

XXXVIII.

Ad Signa nunc descendendum, & quidem Diagnostica consulenda primò erunt. Quæ etsi per se pateant, nec ullis opus esse videatur, cùm malû hoc tam Medicus cognoscat, quàm ægrotus ipse indicet, nihilominus, ut præsens malum tanquam per speculum clarius perspicere possimus, eadem exactius intuebimur. Signa diagnostica autem iterum variant, alia etenim adsunt in legitima, alia in spuria: In palpitatione legitimâ, aderunt flatus, eructationes, inflationes partium, pulsus flatulenti in palpebris; insuper observari poterunt per intervalla murmura in thorace, dum per bronchiorum canales flatus impelluntur. Si à vapore frigido, pulsus est debilis ob languidam flammam vitalem, calore naturali destitutam: Si autem peccaverit vapor

vapor calidus, celerior ac frequentior erit, quia sanguis erit calidior & hinc motus vehementior, aderit quoque sæpenumero febris; dein Palpitatio Cordis vera subito oritur, spuria vero tardo incremento affligit; nam illa, quæ fit per *ιδιοπάθειαν*, oritur à vitioso quodam latente vapore in corde, sanguini sese admiscente, quæ verò per sympathiam affligit, aliis prius partibus molestiam vaporosam intulisse observabitur.

XXXIX.

Quales autem humores vaporosi peccent, an nimirum melancholici, vel pituitosi vel biliosi? de eo facile temperatura ægrotantis & ipsa symptomata nos certiores reddent; peccante enim humore vaporoso melancholico aderunt Symptomata melancholica, ut sollicitudo, metus, tristitia & alia: Peccantibus vaporibus frigidis, pituitosis, aderunt pulsus rari, tardi, parvi, frigoris sensatio & alia: Excedente humore vaporoso bilioso aderunt anhelitus magni, pulsus veloces frequentes, sitis magna & alia.

XL.

Ordine sic jubente jam signa Prognostica paulum dispiciamus. Hoc malum autem in se

esse periculosissimum vitamque ipsam periclitans inde constat, quoniam ipsa pars affecta est nobilior ac symptomata quoque; habet sat vehementia, uti animi deliquium & alia concomitantia. Veram palpitationem lethalem atque funestam judicandam esse haud dubitamus, propter impeditam sanguinis distributionem naturalem: Quæ verò per sympathiam accidit, eam non adeò metuendam affirmamus. Majorem deinceps curam postulare foeminas, quam viros, cum apud illas corpora inveniantur impuriora & frigidiora, nemo inficias ibit. Quod si malum hoc sæpius ægrotum excruciaverit, illum sanè vitam mox privabit. Si autem soluta continuitas quoque conjuncta fuerit, ægrotum pro desperato habendum suffragio omnium ferè Practicorum asserimus. Quod si à causâ externâ incunabula sua trahat, nisi magna sit externæ causæ vehementia, uti veneni & ictus violentia, non desperandum judicamus. Cautelâ tamen Medico semper opus est, ne artis nostræ summæ elogio quicquam detrahat ac sibi ipsi malè consulat.

XLI.

Proximum nunc est, ut ad Curationem me conferam, quæ indicationibus cognitis feliciter
insti-

instituitur. In accessione igitur si sanguis vaporosus calidus quantitate peccaverit, & abundaverit, ejus imminutio indicatur, ut cor ab infarctu illo pleniori liberetur, consuetasq; systolas perficere possit. Eum in finem V.S. scarificatio aliaq; præsidia Chirurgica sanguinem imminuentia conducunt. Præterea statim corroborantia & cardiaca sed temperata exhiberi debent, vel simplicia: ut *Terra lemnia*, *C. C. ustum*, *corall. rubr. margaritæ preparatæ*, *fragmenta lapidum pretiosorum*, *succus Acetosell. Granator. Citri, Aurantiorum acidorum*: vel composita, e.g. *Rotula ex acido Citri Limonum aut Ribesiorum succo cum saccharo paratæ*, *Species Cordial. temperatæ*, *Diamargarit. frigida*, *Man. Christ. perlat. Elect. de gemmis frigidum*, *Tinctura Coralliorum. Aqua Cordialis Salæ &c.* ex quibus variè permistis diversæ formulæ concinnari poterunt.

XLII.

Quod si verò sanguis vaporosus, crudus, lentus, viscidus, pituitosus minusq; inflammabilis peccet, in accessione mox calidiora Cardiaca cum attenuantibus maturantibus ac incidentibus medicamentis commixta convenient. Id

propter laudatissima habentur *Olea aromatica* cum Aqvis appropriatis exhibita. Commendantur quoque *Spiritus Melissa, Rorismarini, Cochlearia, Syrup. de Cinamamo, de Corticibus Citri, Aurantiorum, Confect. Alkermes, Elect. latificans Gal. &c.* Porrò non minus iuvat injectio clysteris ex flatus discutientibus parati, illorum enim in ventriculo intestinis ac hypochondriis collectorum maxima habenda est ratio, ita ut *Forestus lib. 17. observ. 1.* palpitationem Cordis ructu ac peditu sæpius solutam esse testetur. Quod Topica concernit Carpis, & Cordis regioni applicanda, *Theriacam Venetam* tanquam efficacissimum remedium in *Maximiliano Imperatore* (cui malum hoc familiare erat) expertum, *Mercurialis in fin. lib. 2. Lect. Practic. cap. 10.* laudat. *Laz. Riverius Prax. Med. lib. 8. cap. 2.* sequens præscribit.

℞. *Unguent. rosati. Olei Cinam. & Caryophyll. āā. gutt. iiij. Moschi Ambre āā. gr. iiij. M. Fiat linimentum,* quo illinatur regio cordis. Poterunt etiam *Spec. pro Epithemate cordis cum Aq. Meliss.* applicari.

XLIII.

Prætereà cum à nobis in superioribus dictum

Etum sit, palpitationem cordis aliquando oriri ob nervos arterias ambientes spasmodicè contractos sanguinisq; motum è corde liberum impediens, in isto casu mox medicamenta antepileptica, vel ad alios motus spasmodicos proficua eum cardiacis juncta adhiberi possunt.

XLIV.

Tandem ingeniosissimus *Willisus* notavit, palpitationem cordis excitari à concretionibus polyposis intrà cordis sinus, vel arterias progigni solitis, in quâ etiam morbi specie medicamenta, ab ipso proposita, præprimis verò sale volatili prædita utilia censemus.

XLV.

Extrà accessionem & præservationis gratiâ, quid agendum, nunc annectemus. Cùm autem in methodicâ Curatione ad humoris peccantis fluxuram, fluxam, & fluentem portionem respiciendum sit, fluxa verò & fluens removeri nequeant, nisi demtâ fluxurâ, ab hujus ablatione meritò auspiciamus. Et quidem si sanguis calidior vaporosus fuerit inq; corpore abundaverit V. S. instituimus, vel cucurbitulas & hirudines applicamus, aut si fluere aliàs solitæ fuerint, hæmorrhoides aperimus.

XLVI. Non

XLVI.

Non minus fluxuram materiam purgantibus lenioribus evacuamus, aut per diaphoretica & diuretica evocamus: ubi tamen notetur, si Sanguis Vaporosus calidior fuerit, diaphoretica præcipitantia magis fixa, si verò pituitosus, viscidus, frigidiorq; is extiterit, hæc volatilia, attenuantia & incidentia potius eligenda esse.

XLVII.

Fluxurâ humoris peccantis demtâ portione fluentem aggredimur, eandem intercipiendo, aut extrahendo per usum sinapismorum & vesicatoriorum, aut revellendo per Enematum idoneorum iteratam injectionem.

XLVIII.

Tandem fluxæ occurrimus vel internis vel externis antea propositis, cùm de Curatione hujus affectûs in ipsa accessione adhiberi solitâ ageremus.

XLIX.

Interea dum hæc aguntur, quò felicius succedant, & oblata per usum præsidiorum medicorum suum effectum consequantur, nec malum repullulascit, Diætâ in legitimo R. R. N. N. usu

usu consistens accuratè observanda erit, causæ peccanti contraria, ne Medicus, semper suppetatâ causâ peccante, inanem ludat operam.

L.

Aër itaqve eligatur purus, nitidus, nullis inquinamentis & nebulosis falsisq; exhalationibus inquinatus. Si verò fuerit vitiosus, arte corrigatur. Peccante frigore erit calefaciendus, e. g. fumo foliorum Lauri, Juniperi, Cupressi, Ligni Aloes. Excedente calore erit refrigerandus, modum autem nec calore nec frigore excedat, sed sit temperatus, alteratus cordialibus compositis, prout morbi ratio id postulaverit.

LI.

Post Aërem Cibi Potûsq; ratio habenda; Si igitur humores vaporosi frigidi abundaverint, cibi aromatibus conditi cordialibus, facilis coctionis boniqve succi laudantur, uti sunt Carnes pullorum gallinaceorum, vitulorum, quæ tamen elixæ præ assis commendantur. Fugiantur cibi flatulenti crassi, viscidi: Si verò humor ille vaporosus calidior fuerit, conveniunt juscula herbis refrigerantibus alterata, brodia longa Italis dicta, ut & Lac Capræ herbis refrigerantibus nutritæ.

LII.

Pro Potu ordinario præscribendum vinum tenue odoratum, aquâ convenienti dilutum. Eo utatur in cœnâ & prandio quantitate dimidii Canthari: Nam id maximum levamen in palpitatione Cordis attulisse multi testantur Practici. Quod si ægrotus vini usum tolerare non poterit, bibat potum cordialem ex corticibus Citri, Aurantium Cinamomo &c. paratum.

LIII.

Nec Somnus & Vigiliæ, ut & lucubrationes modum excedant. Ille enim Spiritus torpidos atque sic ad actiones debitas inhabiles reddit; Hæ verò portiones spirituosas in massâ sanguineâ nimis absumunt, sicq; sanguinem vaporescentem quasi, lentumque ac viscidum relinquunt.

LIV.

Motus & Quies ita alternis vicibus instituenda, quò minus Spiritus vitales deprimere aut impedire queant.

LV.

Animi Pathemata ut & Veneris ludibria nimia, maximè hîc nocitura, rectæ rationis fræno coerceantur, ne breve illud gaudium dolorosa Cordis palpitatione longior consequatur.

LVI.

Excreta & Retenta denique ad naturæ leges debito modo revocanda, præprimis hæmorrhoidum in aliquibus viris, mensium in foeminis fluxus solitus promoveatur, nec consuetæ narium hæmorrhagiæ impediuntur, alvus servetur lubrica, ita ut ægrotus ex usu tam Medicamentorum, quàm R. R. N. N. amicè conspirantium, cum

Sanitate pristinâ in gratiam redire
possit.

Cordolium Mortæ est vebemens vibratio Cordis
 Quam, AYRERE, eximiè mente manuq; levas.
 Non ob morbificam Tibi vim Cor palpitat, ausus
 Non tremor ambiguus corripit Ingenii.
 Sit Tibi porrò eadem Cordis constantia, quippe
 Terrorem Parcis incuties tremulum,
 Sic Pater in Nato vivet post fata superstes
 Sic Asclepiades Tu mihi verus eris.

Hiscæ Nobiliff. DN. CANDIDATO &c.
 faventem v̄gracia apprecatur

MAVRICIVS HOFFMANN, D. & P. P.

Euge, Decus Stirpis, Germenq;, AYRERE, Beati
 Nobile Principibus quondam chari Genitoris,
 Ingenii scandens Cathedram rursus exere dotes,
 Audiat ut Phœbus, vestigia clara Parentis
 Te premere & Medicam didicisse fideliter Artem.
 Præmia quò profint, posthac quæ larga capeffes
 Pulchraq;, crede mihi, hæc votorum summa meorum est.

Inter occupationes applaudens deproperavit

JACOBVS PANCRATIVS BRVNO,
 Phil. & Med. D. hujusq; Prof. Publ.
 & h. t. Decanus.

AYRERE Phœbi ☿ Gratiarum corculum,
 Suprema mentem cura nunc versat Tibi,
 Ut palpitanti præbeas Cordi manum,
 Hujusq; motum ad ordinis leges voces:
 An Cordis officina patuit dædala,
 Et sine fenestrâ pectori à Momo datâ
 Præcordiorum abscondita penetralia
 Vidisti? AMICE, prome porrò in pulpito
 Sermone docto animæ recessus intimos,
 Monstraq; nunquam palpitare Cor Tuum!

In honorem Nobiliff. DN. CANDIDATI, felicem studiorum Medi-
 corum catastrophem nacti, scripti animo quàm versu meliore

JOHANN. MAVRICIVS HOFFMANN,
 Phil. & Med. D. hujusq; P. P.

Quid

Quid est, & unde, *Palpitatio Cordis*?
 Quid iste vult sibi tremor? Quid incertus
 Succussus imi pectoris? Quid emota
 Sic concutit præcordia? Hæc Tuæ nobis
 Theses, AMICE, non peracriter tantum
 docteq; solvunt; sed malo simul monstrant
 Tanto medelam: Quin, quod ex sequi verbis
 Desistis, exemplo subinde declaras
 Tuo: *In Cathedra ne cui tremor Cordis*
Obtingat, hanc doctus sciensq; conscendat!

Ita

Nobilissimi Clarissimiq;

DN. DOCTORANDI,

laudibus honoribusq; summis
 applaudit

festinabundo calamo

M. JOH. CHRISTOPH. STURMIVS,
 P. P.

Cor mihi letitiâ saltat, succurrere cordi
 Te quando verbis audio, cerno stilo.
 Quin herbis facturus idem sis, tempore quovis
 Non dubito, cordis portio magna mei.
 Quin etiam quascunq; voles depellere noxas
 Officio serves singula membra Tuo,
 Sic precor & spero. Quæ nunc ego cogito, promam,
 Postquam materies hæc mihi visa fuit:
 Ut cor nobilior pars est in corpore; planè
 Tractari nequit nobiliore manu.

Novis honoribus Nobiliss. DN. CANDIDATI,
 Fautoris & Amici sui certissimi ex animo
 applaudit

M. G. P. RÖTENBECCIUS, Alumn.
 Noric. & Oecon. Inspector.

F I N I S.

